

Sygn. akt I ACa 130/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Małgorzata Wołczańska (spr.)
Sędziowie :	SA Anna Bohdziewicz SO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska
Protokolant :	Katarzyna Noras

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2020 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko J. K. i D. K.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 14 czerwca 2018 r., sygn. akt II C 882/17

1) oddala apelację;

2) zasądza od powódki na rzecz pozwanych solidarnie 8 100 (osiem tysięcy sto) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Anna Bohdziewicz SSA Małgorzata Wołczańska SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska

Sygn. akt I ACa 130/19

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo (...) Spółki Akcyjnej w W., w ramach którego domagała się zasądzenia solidarnie od pozwanych D. K. i J. K. kwoty 96 268,38 CHF z dalszymi odsetkami umownymi za opóźnienie oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanych solidarnych kwotę 10 817 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Rozstrzygnięcie to zapadło po ustaleniu przez Sąd I instancji, że dnia 22 sierpnia 2007 r. pozwani J. K. i D. K. zawarli z powódką (...) Spółką Akcyjną w W. umowę kredytu mieszkaniowego Własny K. hipoteczny nr 203- (...). Na warunkach określonych w umowie powodowy bank zobowiązał się postawić do dyspozycji pozwanych jako kredytobiorców kredyt w kwocie 127 367,31 CHF na zakup działki budowlanej położonej w L., gmina W., działka nr (...) oraz na finansowanie kosztów notariusza i pośrednika, a także finansowanie kosztów ubezpieczenia od utraty pracy i hospitalizacji z przeznaczeniem na potrzeby własne (§ 2 umowy). W § 6 ustalono, że (...) S.A. pobiera odsetki od kredytu w walucie kredytu według zmiennej stopy procentowej, w stosunku rocznym, której wysokość jest ustalana w dniu rozpoczynającym pierwszy i kolejne trzymiesięczne okresy obowiązywania stawki referencyjnej, jako suma stawki referencyjnej i stałej marży. Ustalono, że zmiany stawki referencyjnej następują w dniu wymagalności raty spłaty kredytu i odsetek oraz że dla celów ustalenia stawki referencyjnej – (...) S.A. będzie posługiwać się stawką LIBOR lub (...). W § 7 sprecyzowano, że zmiana wysokości stawki referencyjnej powoduje zmianę wysokości oprocentowania kredytu o taką samą liczbę punktów procentowych, a nadto że odsetki będą obliczanej miesięcznie od kwoty zadłużenia z tytułu kredytu według obowiązującej w tym okresie zmiennej stopy procentowej dla kredytu, począwszy do dnia wypłaty kredytu do dnia poprzedzającego spłatę kredytu łącznie. W § 8 określono, że za czynności związane z obsługą kredytu oraz zmianą postanowień umowy (...) S.A. pobiera od Kredytobiorcy prowizje i opłaty bankowego określone w Taryfie. W § 12 umowy ustalono, że kredytobiorca będzie spłacał zadłużenie z tytułu kredytu i odsetek w wysokości podanej w zawiadomieniu o wysokości spłaty do dnia 1 sierpnia 2037 r. w ratach annuitetowych. Z kolei § 18 umowy określał, że niespłacenie przez kredytobiorcę części albo całości raty w terminie umownym spowoduje, że należność z tytułu zaległej spłaty staje się zadłużeniem przeterminowanym i zostaje przeliczona na walutę polską według kursu sprzedaży dewiz (według aktualnej Tabeli Kursów) obowiązującego w (...) S.A., o którym mowa w § 13 ust. 3 (ust. 1). Wskazano, że brak środków na rachunku przeznaczonym do spłaty, o którym mowa w § 13 ust. 1 w terminie, o którym mowa w § 13 ust. 3 skutkuje niespłaceniem raty lub zadłużenia (ust. 2). (...) S.A. zobowiązało się zawiadomić w formie pisemnej kredytobiorcę o kwocie należności z tytułu zaległej i kolejnej raty, wysyłając przypomnienie (ust. 3). Określono, że za każdy dzień kalendarzowy w okresie utrzymywania się zadłużenia przeterminowanego z tytułu kredytu (...) S.A. pobiera odsetki według obowiązującej w tym okresie stopy procentowej dla kredytów przeterminowanych i kredytów postawionych, po upływie okresu wypowiedzenia, w stan natychmiastowej wymagalności niebędących przedmiotem postępowania ugodowego (...) ustaloną w uchwale Zarządu (...) S.A., przy czym stopa procentowa dla kredytów przeterminowanych nie może być wyższa niż czterokrotność kredytu lombardowego NBP (ust. 4). Strony w § 23 umowy sprecyzowały, że (...) S.A. może wypowiedzieć umowę kredytu w części dotyczącej warunków spłaty w przypadku: 1) niedokonania spłaty dwóch kolejnych rat w terminach określonych przez (...) S.A. w wysłanych do kredytobiorcy i poręczycieli dwóch kolejnych przypomnieniach, 2) naruszenia przez kredytobiorcę postanowień umowy, 3) wykorzystania kredytu niezgodnie z celem określonym w umowie (ust. 2). (...) S.A. zobowiązał się powiadomić kredytobiorcę i poręczycieli o wypowiedzeniu listem poleconym lub poprzez doręczenie do rąk własnych – za zwrotnym potwierdzeniem odbioru – wyznaczając termin spłaty zadłużenia (ust. 2). Okres wypowiedzenia ustalono na 30 dni, licząc od dnia doręczenia wypowiedzenia kredytobiorcy (ust. 3). Zastosowanie do umowy znajdowała uchwała zarządu Banku nr (...)z dnia 21 sierpnia 2007 r. Pozwani nie regulowali terminowo zobowiązań wynikających z zawartej umowy, w związku z czym powódka pismem z dnia 4 stycznia 2017 r. dokonała w stosunku do nich wypowiedzenia umowy z okresem wypowiedzenia 30 dni od dnia doręczenia wypowiedzenia. W piśmie tym podała, że wymagalne ogółem do spłaty na dzień sporządzenia pisma wynosi 1 219,41 CHF, zaś zadłużenie niewymagalne na dzień wystawienia pisma 94 116,71 CHF, przy czym zaznaczyła, że brak spłaty zadłużenia wymagalnego w okresie wypowiedzenia spowoduje, że cała kwota kredytu wraz z odsetkami i opłatami stanie się przeterminowana i wymagalna. Zaznaczyła, że spłata zadłużenia wymagalnego ogółem 1 219, 41 CHF, bieżącej raty, naliczonych odsetek od zadłużenia wymagalnego w okresie do daty pisma, zaległej składki ubezpieczeniowej, spowoduje, że wypowiedzenie straci moc. Pismo stanowiące wypowiedzenie umowy pozwani otrzymali przesyłką poleconą w dniu 17 stycznia 2017 r. Powódka, pismem z dnia 28 lutego 2017 r. wzywała pozwanych do zapłaty kwoty 94 407,85 CHF, w związku z dokonaniem wypowiedzenia umowy. Zgodnie z wyciągiem nr (...) z ksiąg (...) Banku (...) S.A. na dzień 11 maja 2017 r. figurowało w księgach wymagalne solidarne zadłużenie D. K. i J. K. z tytułu umowy Kredyt Mieszkaniowy (...) Hipoteczny w CHF nr (...) i na wymagalne zadłużenie w kwocie 96 268,38 CHF składają się: 1/ należność główna w wysokości 94120,95

CHF, 2/ odsetki za okres od 1 stycznia 2017 r. do 11 maja 2017 r. w wysokości 2143,53 CHF 10 % od 2017 r. stycznia 1 do nadal, 3/ koszty, opłaty o prowizje bankowe 3,90 CHF. W wyciągu podano, że dalsze należne odsetki od dnia 12 maja 2017 r. do dnia zapłaty naliczane są od należności głównej w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego (aktualnie 10 %), jednak nie więcej niż w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie wynikających z powszechnie obowiązujących przepisów prawa tj. dwukrotność sumy stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Wyciąg sporządził umocowany do tego pracownik powódki. Sąd I instancji ustalił stan faktyczny na podstawie dokumentów złożonych przez stronę powodową, których prawdziwości strona pozwana nie kwestionowała.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy stwierdził, iż bezspornym było zawarcie przez strony umowy kredytu, w związku z czym stosuje się do niego przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (t. j. Dz.U. z 2015r., poz.128 zez zm.). Strona pozwana w pierwszej kolejności podniosła zarzut przedwczesności roszczenia dochodzonego pozwem, zarzucając, że nie doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy kredytu. Zarzut ten zgłoszony został już w sprzeciwie od nakazu zapłaty. Stosownie do treści art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Z kolei zgodnie z art. 75c ust. 1 cytowanej wyżej ustawy, jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych. Ustęp 2 powołanego przepisu stanowi, że w wezwaniu, o którym mowa w ust. 1, bank informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Zgodnie z ust. 3 tegoż przepisu, bank powinien, na wniosek kredytobiorcy, umożliwić restrukturyzację zadłużenia poprzez zmianę określonych w umowie warunków lub terminów spłaty kredytu, jeżeli jest uzasadniona dokonana przez bank oceną sytuacji finansowej i gospodarczej kredytobiorcy. Restrukturyzacja, o której mowa w ust. 1, dokonywana jest na warunkach uzgodnionych przez bank i kredytobiorcę (ust. 4). W myśl ust. 5 art. 75c Prawa bankowego, bank, w przypadku odrzucenia wniosku kredytobiorcy o restrukturyzację zadłużenia, przekazuje kredytobiorcy, bez zbędnej zwłoki, szczegółowe wyjaśnienia, w formie pisemnej, dotyczące przyczyny odrzucenia wniosku o restrukturyzację.

Uznał Sąd, że tryb wynikający z art. 75c ustawy Prawo bankowe nie został zachowany przez powoda. Z przedłożonych przez powoda dokumentów nie wynika bowiem, by powód przed wypowiedzeniem umowy kredytowej, wzywał pozwanych do dokonania spłaty w terminie 14 dni roboczych, a także by poinformował pozwanych o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Powód nie wykazał zatem, by dochował wymogów z art. 75c Prawa bankowego. Wprawdzie powyższy przepis został dodany już po zawarciu przez strony w dniu 22 sierpnia 2007 r. umowy pożyczki, a mianowicie ustawą z dnia 25 września 2015 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2015.1854) i wszedł w życie dnia 27 listopada 2015 r., ale ma on zastosowanie także do umów zawartych przed nowelizacją. Ustawa nie zawiera przepisów przejściowych dotyczących umów kredytowych zawartych przed tą datą, a zatem znajduje zastosowanie do wszystkich trwających kontraktów. Jednocześnie Sąd podkreślił, że art. 12 ustawy z dnia 25 września 2015 r. o zmianie ustawy Prawo bankowe, wyznaczał bankom oraz spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym termin 30 dni od dnia wejścia w życie wyżej wymienionej ustawy, na dostosowanie ich działalności do wymagań określonych w art. 75c ustawy Prawo bankowe. Obowiązek nałożony na banki wynikający z art. 12 w/w ustawy dotyczył umów „niewypowiedzianych” w dniu wejścia w życie tejże ustawy. Tym samym, jeśli wypowiedzenie umowy dokonane zostało po dniu wejścia w życie powyższej ustawy nowelizującej ustawę Prawo bankowe, to wypowiedzenie umowy powinno spełniać wymogi znowelizowanej ustawy. W niniejszej sprawie powód dokonał wypowiedzenia umowy kredytu pismem z dnia 4 stycznia 2017 r., a zatem wypowiedzenie powinno być zgodne ze znowelizowanym art. 75c ustawy Prawo bankowe. Wskazany przepis art.75 c ma charakter ma charakter semiimperatywny (ochronny w stosunku do kredytobiorcy), co oznacza, że możliwe jest zastosowanie rozwiązań korzystniejszych dla kredytobiorcy natomiast nie jest możliwe odstępianie od obowiązku wezwania do zapłaty w minimalnym 14 - dniowym terminie oraz od obowiązku poinformowania o możliwości restrukturyzacji. Wskazał Sąd, że w przypadku gdy przesłanki wynikające z art.75 c ustawy Prawo bankowe nie

zostały spełnione, to czynność prawna banku polegająca na wypowiedzeniu umowy jest nieważna (art. 58 § 1 k.c.). W szczególności nie prowadzi ona do wymagalności wierzytelności banku o spłatę tej części kredytu, co do której kredytobiorca nie pozostawał w opóźnieniu. Nieważność ta jest nieważnością *ex tunc*, a zatem od momentu dokonania czynności. W tej sytuacji nie można mówić o wymagalności roszczenia, gdyż umowa nadal łączy strony. Oświadczenie woli o wypowiedzeniu umowy jest czynnością materialnoprawną. Podał także Sąd Okręgowy, iż nie jest kwestionowany pogląd judykatury, że pozew może być w określonych okolicznościach kwalifikowany jako określone oświadczenie woli zwłaszcza, gdy przesłanką określonego powództwa jest złożenie konkretnego oświadczenia woli, które dotychczas nie zostało złożone. W okolicznościach niniejszej sprawy nie jest jednak możliwe potraktowanie pisma stanowiącego wypowiedzenie umowy kredytu jako wezwania do zapłaty i jednocześnie uznania, że pozew zastępuje wypowiedzenie umowy kredytowej i wywołuje skutek rozwiązania umowy kredytowej po upływie 30 dni od jego doręczenia pozwanym, albowiem pismo z dnia 4 stycznia 2017 r. stanowiące wypowiedzenie umowy kredytu nie zawiera w swej treści obligatoryjnego pouczenia kredytobiorcy o możliwości złożenia w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Niezależnie od tego zauważył Sąd, iż z dokumentu pełnomocnictwa znajdującego się w aktach sprawy nie wynika, aby M. R. miała uprawnienie do samodzielnego złożenia oświadczenia woli o wypowiedzeniu umowy kredytu w imieniu powodowego banku. Zdaniem Sądu wypowiedzenie umowy jest nieskuteczne również z tego powodu, że nie spełnia wymogów wynikających z § 23 umowy kredytu łączącej strony, zgodnie z którym powodowy bank może wypowiedzieć umowę kredytu w części dotyczącej warunków spłaty w przypadku niedokonania spłaty dwóch kolejnych rat w terminach określonych przez bank w wysłanych do kredytobiorcy i poręczycieli dwóch kolejnych przypomnieniach. Wbrew powyższemu zapisowi umownemu, powód nie wystosował do pozwanych dwóch przypomnień poprzedzających wypowiedzenie umowy, co czyni wypowiedzenie to nieskutecznym.

Reasumując, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że skoro powód nie dochował trybu przewidzianego w art. 75c ustawy Prawo bankowe, to nie doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy kredytu łączącej strony. Tym samym powództwo oparte na okoliczności, że dochodzona kwota jest wymagalna, bo powód wypowiedział umowę kredytu jest bezzasadne. Dostrzegł Sąd, że na datę wyrokowania część rat kredytu, zgodnie z harmonogramem spłat kredytu, była wymagalna, ale Sąd uznał, że jest związany podstawą żądania i nie mógł wyrokować z uwzględnieniem innego stanu faktycznego niż ten, wywodzony przez powoda. Z przedstawionych przyczyn Sąd oddalił powództwo oraz orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 98 k.p.c., zasądając je od powoda solidarnie na rzecz pozwanych jako strony wygrywającej.

Apelację od opisanego wyroku wniosła powódka, zaskarżając go w całości, formułując w pierwszej kolejności zarzut naruszenia prawa materialnego, a to art. 75 c ustawy Prawo bankowe poprzez jego nieprawidłową wykładnię prowadzącą do uznania wypowiedzenia umowy kredytu za bezskuteczną, ewentualnie także naruszenia art. 65 § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię treści umowy kredytu co do zapisów dotyczących przesłanek dokonania wypowiedzenia. Apelująca zarzuciła także naruszenie prawa procesowego, a to art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie przez Sąd I instancji nieprawidłowej oceny dowodów, tj. uznanie, iż umowa kredytu nie została skutecznie wypowiedziana, a co za tym idzie – zobowiązanie dochodzone pozwem jest niewymagalne. W oparciu o tak sformułowane zarzuty powódka domagała się uchylecia wyroku Sądu I instancji w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie jego zmiany poprzez zasądzenie od pozwanych na rzecz powódki kwoty 96 268, 39 CHF, na którą składają się należność główna w kwocie 94 120,95 CHF oraz odsetki umowne za opóźnienie naliczone od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 11 maja 2017 r. od kwoty należności głównej w łącznej kwocie 2 143,53 CHF, w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP, jednak nie więcej niż w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie, oraz koszty w kwocie 3,90 CHF, a także dalszych odsetek umownych za opóźnienie naliczonych od kwoty należności głównej z wynikającego z art. 481 § 2² k.c. od dnia 1 stycznia 2016 r. (odsetki maksymalne za opóźnienie), tj. od dnia 12 maja 2017 r. do dnia zapłaty. Skarżąca wniosła także o zasądzenie od pozwanych na jej rzecz kosztów postępowania oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwani domagali się oddalenia jej w całości jako bezzasadnej, a także zasądzenia od powódki na ich rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powódki nie znajdowała uzasadnionych podstaw. Sąd pierwszej instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które to wynikały ze złożonej do akt sprawy dokumentacji, której żadna ze stron postępowania nie kwestionowała. Z tego względu Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy. Zauważyć również trzeba, że mimo iż skarżąca formułuje zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. to w istocie ustaleń faktycznych nie kwestionuje. Kwestia oceny tego, czy wypowiedzenie umowy było skuteczne nie przynależy bowiem do sfery faktów, lecz do sfery prawnej, gdyż jest wnioskiem prawnym, który Sąd I instancji wyciągnął na tle dokonanych ustaleń. Tego rodzaju twierdzenie nie uzasadnia więc zarzutu wadliwej oceny zgromadzonego materiału i naruszenia przepisów prawa procesowego, tylko może stanowić uzasadnienie zarzutu naruszenia przepisów prawa materialnego. Zarzuty takie zostały zresztą przez skarżącą wyartykułowane, nadto wszelkie naruszenia przepisów prawa materialnego, sąd odwoławczy - w granicach zaskarżenia - bierze pod rozważę z urzędu. W tych okolicznościach dalsze rozważania dotyczyć będą podstawy prawnej zaskarżonego rozstrzygnięcia i formułowanych w tym względzie zarzutów apelacji, w szczególności odnoszących się do kwestii wypowiedzenia umowy kredytowej dokonanego przez powódkę.

I tak, w ocenie Sądu Apelacyjnego, wbrew stanowisku powódki, zarzuty apelacji w tym względzie są nieuzasadnione. Analiza prawna dokonana przez Sąd I instancji jest trafna i dogłębna. Sąd Apelacyjny w całości podziela stanowisko tego Sądu zaprezentowane w pisemnych motywach rozstrzygnięcia. W szczególności wskazać należy, iż Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej wykładni przepisu art. 75c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2187 z póź. zm.; dalej: Prawo bankowe), z czym głównie polemizuje apelująca.

Z treści pisma z dnia 4 stycznia 2017 r. (k. 77) wynika, że Bank wypowiedział umowę kredytową i wezwał pozwanych do spłaty zaległości w terminie 30 dni od dnia następującego po dniu doręczenia niniejszego wypowiedzenia. Jednocześnie poinformował, że spłata wskazanych należności spowoduje, że wypowiedzenie straci moc. W ślad za stanowiskiem Sądu Okręgowego uznać trzeba, iż tak skonstruowanym pismem bank nie mógł skutecznie wypowiedzieć pozwaną umowę kredytową, gdyż pismo to nie spełnia wymogów określonych w art. 75c ust. 1-6 ustawy Prawo bankowe. Zgodnie z tym unormowaniem, jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych. W wezwaniu, o którym mowa w ust. 1, bank informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Bank powinien, na wniosek kredytobiorcy, umożliwić restrukturyzację zadłużenia poprzez zmianę określonych w umowie warunków lub terminów spłaty kredytu, jeżeli jest uzasadniona dokonana przez bank oceną sytuacji finansowej i gospodarczej kredytobiorcy. Restrukturyzacja, o której mowa w ust. 1, dokonywana jest na warunkach uzgodnionych przez bank i kredytobiorcę. Bank, w przypadku odrzucenia wniosku kredytobiorcy o restrukturyzację zadłużenia, przekazuje kredytobiorcy, bez zbędnej zwłoki, szczegółowe wyjaśnienia, w formie pisemnej, dotyczące przyczyny odrzucenia wniosku o restrukturyzację. Niewątpliwie w dacie wypowiedzenia umowy kredytu, tj. 4 stycznia 2017 r. powódka była zobowiązana do uprzedniego wdrożenia procedury wynikającej z omawianego przepisu (wynika to z art. 12 ustawy z dnia 25 września 2015 r. o zmianie ustawy Prawo bankowe i niektórych ustaw – Dz. U. z dnia 12 listopada 2015 r., poz. 1854). Oznacza to, że w pierwszej kolejności powodowy bank winien doręczyć kredytobiorcy wezwanie, o którym mowa w art. 75c ust. 1-2, następnie odczekać do upływu dodatkowego terminu na spłatę zadłużenia wyznaczonego w wezwaniu (jednakże nie krótszego niż 14 dni roboczych). Dopiero upływ dodatkowego terminu na spłatę zadłużenia wskazanego w wezwaniu uprawnia bank do złożenia wobec kredytobiorcy oświadczenia woli w sprawie wypowiedzenia umowy kredytowej. Sąd Apelacyjny rozpoznający apelację w niniejszym składzie przychylił się do poglądu, że w przypadku gdy te wymogi nie zostaną dochowane to czynność prawna banku polegająca na wypowiedzeniu umowy jest nieważna (art. 58 § 1 k.c.). W konsekwencji, czynność taka nie prowadzi do wymagalności wierzytelności banku odnośnie do całości niespłaconej należności wraz z odpowiednimi odsetkami zastrzeżonymi na wypadek wypowiedzenia umowy. W sytuacji opóźnienia w spłacie kredytu przez kredytobiorcę bank nie może zatem wypowiedzieć umowy, bez uprzedniego zastosowania procedury przewidzianej w art. 75c Prawa bankowego. Powódka nie wykazała zaś, że przed wypowiedzeniem umowy kredytu zastosowała opisaną procedurę. Stwierdzić przeto należy,

że powódka nie zachowała wymagań dotyczących wezwania pozwanych do spłaty zadłużenia w terminie 14 dni, ani poinformowania o możliwości złożenia w tym terminie wniosku o restrukturyzację. Podkreślenia wymaga, że bank jako profesjonalista winien prowadzić czynności upominawcze zgodnie z dyspozycją art. 75c Prawa bankowego, przy zachowaniu wymaganej od niego podwyższonej staranności (art. 355 § 2 k.c.) Z tego względu należy oczekiwać, że powódka będzie precyzyjnie, w sposób wymagany przez ustawę, wykonywać nałożone na nią obowiązki. De facto o nieskomplikowanym charakterze. Zawarte w spornym wypowiedzeniu umowy sformułowanie, iż spłata zaległości spowoduje ustanie skuteczności prawnej wypowiedzenia nie może więc zostać uznane za wystarczające w kontekście brzmienia przepisu art. 75 c ust. 1-2. Wbrew treści przytoczonego przepisu powódka skumulowała w jednym piśmie dwie czynności - wezwanie oraz wypowiedzenie umowy kredytowej, przy czym informacja o wypowiedzeniu miała charakter warunkowy. Takie bowiem oświadczenie banku nie daje drugiej stronie umowy jasności co do jego rzeczywistej treści. Połączenie w jednym piśmie wypowiedzenia i informacji, że zapłata zaległości spowoduje ustanie skuteczności prawnej wypowiedzenia czyni postępowanie upominawcze iluzorycznym, a wypowiedzenie umowy niejednoznaczne.

Zachowania przewidzianego Prawem bankowym trybu upominawczego apelująca upatruje także w poinformowaniu pozwanych pismem z dnia 28 lutego 2017 r. (tj. przed wniesieniem pozwu – k.8) o możliwości zawarcia porozumienia lub umowy ugody ustalających warunki spłaty zadłużenia. Forsowana przez powódkę koncepcja nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem ratio legis art. 75c Prawa bankowego polega na ułatwieniu kredytobiorcom spłaty kredytu w przypadku nastąpienia przejściowych trudności i tym samym uniknięcia najdotkliwszego skutku, jakim jest niewątpliwie wypowiedzenie umowy i postawienie całej należności w stan natychmiastowej wymagalności. Możliwość wypowiedzenia umowy przez bank stanowi rodzaj uprawnienia kształtującego, którego wykonanie może doprowadzić do zakończenia łączącego strony stosunku przed pierwotnie ustalonym okresem spłaty kredytu. Regulacja ta ma zapobiegać wykonaniu powyższego uprawnienia banku w sposób nagły, zaskakujący dla kredytobiorcy, nawet jeśli istnieją podstawy do jego podjęcia zgodnie z treścią umowy. W takiej sytuacji wypowiedzenie umowy winno być poprzedzone odpowiednimi wezwaniami kredytobiorcy do zapłaty. Temu bowiem ma służyć procedura przewidziana w art. 75c Prawa bankowego. Zaniechanie przez powódkę dokonania tych czynności nie może być więc konwalidowane czynnościami, które nastąpiły po dokonaniu wypowiedzenia. Jak trafnie, poza tym, zauważył Sąd Okręgowy skarżąca przed dokonaniem wypowiedzenia nie dochowała także postanowień § 23 ust. 1 pkt 1 umowy kredytowej, które to uregulowania przewidywały, iż Bank może wypowiedzieć umowę kredytu w części dotyczącej warunków spłaty w przypadku niedokonania spłaty dwóch kolejnych rat w terminach określonych przez powódkę w wysłanych do kredytobiorcy i poręczycieli dwóch kolejnych przypomnieniach. Kwestia ta zatem również waży na ocenie dyskwalifikującej prawidłowość spornego wypowiedzenia.

Zaakcentować należy, iż Sąd Apelacyjny rozpoznający apelację w niniejszym składzie przychylił się do poglądu prawnego prezentowanego przez Sąd Okręgowy, zgodnie z którym w przypadku niespełnienia przesłanek z art. 75c Prawa bankowego czynność prawna banku mająca za przedmiot wypowiedzenie umowy kredytowej jest nieważna (art. 58 § 1 k.c.). Przystaje on bowiem do kształtującej się linii orzeczniczej w tym zakresie (zob. wyroki: SN z dnia 8 września 2016 r., II CSK 750/15, Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 6 czerwca 2019 r., I ACa 1132/18, Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 14 stycznia 2019 r., V ACa 93/18, Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 9 sierpnia 2018 r., I ACa 1609/17, Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 15 kwietnia 2019 r., V ACa 663/18, LEX nr 2698121 i z dnia 21 marca 2019 r., V ACa 609/18, LEX nr 2695542, Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 19 marca 2019 r., I ACa 509/18, LEX nr 2675289 i 15 kwietnia 2019 r., npbl. oraz wyroki Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 14 grudnia 2018 r., I ACa 469/18, LEX nr 2691736 i z dnia 19 lipca 2018 r., I ACa 285/18, LEX nr 2563240).

Reasumując, skoro powódka nie dochowała przewidzianego w Prawie bankowym trybu, to nie można uznać, że doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy kredytu łączącej strony. Tym samym powództwo oparte o twierdzenie, że dochodzona kwota 96 268, 38 CHF jest wymagalna, gdyż powódka wypowiedziała umowę kredytu, a w następnym dniu po upływie terminu wypowiedzenia umowy, całość zadłużenia z tytułu umowy stała się zadłużeniem przeterminowanym i wymagalnym – jawi się jako przedwczesne. Sąd Apelacyjny podzieli także stanowisko Sądu Okręgowego, że brak było podstaw do zasądzenia tej części rat, które zgodnie z harmonogramem spłat kredytu, były

wymagalne na datę wyrokowania, a to z uwagi na dyspozycję art. 321 § 1 k.p.c. Przepis ten zakazuje wyrokowanie co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzania ponad żądanie, co m.in. oznacza uwzględnienie innego stanu faktycznego niż ten objęty żądaniem pozwu. Ten objęty pozwem dotyczył zaś całej niespłaconej kwoty, której płatność miała być wymagalna w terminie wyznaczonym wypowiedzeniem dokonany przez powódkę i stosownie do tego obliczanych odsetek. W toku postępowania powódka nie zgłosiła zaś żądania (jako ewentualnego) zasądzenia niespłaconych, wymagalnych rat kredytu.

Z tych względów Sąd Apelacyjny podzielając w całości stanowisko Sądu Okręgowego – w oparciu o art. 385 k.p.c. - oddalił apelację jako nieuzasadnioną, a o kosztach postępowania apelacyjnego orzekł w oparciu o przepisy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i art. 99 k.p.c. oraz § 2 pkt 7 w zw. z art. 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265 t.j.).

SSA Anna Bohdziewicz SSA Małgorzata Wołczańska SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska